No. 225.

BREDASCHE COURANT

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag 22 September,

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS DER STAD BREDA, brengen bij deze, op last van Z. E. den Heere Generaal der Infanterie, Opperbevelhebber dezer Vesting, ter kennisse der Ingezetenen en verdere belanghebbenden, dat, te rekenen van *heden*, de passage door de *Ginnekenpoort* dezer Stad, ook voor *Rijtuigen*, *na een ure*, weder zal vrij zijn.

Breda, den 21. *September* 1837.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 19den September.

De *Moniteur* behelst heden onderscheidene koninklijke bevelschriften, bij een van welke aan den minister der openbare werken, over de dienst van 1837, een supplementair krediet van één millioen franken, tot uitbetaling van premien wegens de kabeljaauw- en walvischvangst, wordt geopend.

— Men meent thans dat Z. M. van het voorgenomen bezoek in het kamp van Compiègne niet heeft afgezien en zich den 23sten dezer met het geheele vorstelijke gezin en den hertog *Alexander* van Wurtemberg, derwaarts zal begeven. De gunstige weersverandering heeft aan de in het kamp liggende troepen gelegenheid gegeven om allerlei verfraaijingen daar te stellen, en inzonderheid de officieren van de genie en artillerie in staat gesteld om blijken van hunne bekwaamheid te geven. Er zijn eenige werken in het kamp aangelegd, die, op eene kleine schaal, met roem bekende verdedigingswerken voorstellen; onder anderen is achter de tent van den hertog *van Orleans* een der voornaamste forten van Lyon daargesteld. De pontonniers hebben over de rivier de Oise, die het kamp van de vlakte van Marigny scheidt, vier bruggen gelegd, waarvan twee, door derzelver vorm aan gewigtige tijdstippen uit de jongere fransche krijgsgeschiedenis doen denken, namelijk aan de brug over de Beresina, en aan de schipbrug over den Donau, waarover tien beroemde overtogten hebben plaats gehad. Het geheel van het kamp moet thans een schitterend gezigt opleveren. — Er worden eerstdaags verscheidene Pruissische hoofdofficieren, waaronder de generaal graaf *v. Dohna*, in het kamp verwacht, welke door den hertog *van Orleans* tot het bijwonen der groote manoeuvres zijn uitgenoodigd.

— Door sommige bladen wordt verzekerd dat het paleis Elysée Bourbon, hetwelk, bij zijne aankomst, door den hertog van Wurtemberg betrokken is, (en dat gelijk men weet, door koning *Lodewijk Philips*, na zijnen dood aan zijne gemalin vermaakt is) na het huwelijk der prinses *Maria*, aan het jeugdige paar in gebruik zal worden gegeven; dat de prinses een millioen franken bruidschat zou ontvangen en een jaarlijksch inkomen van 50,000 kroonen. De hertog daarentegen, die, naar men zegt, ten gevolge van zijn huwelijk zijne hoedanigheid als luitenant-generaal in russische dienst moet opgeven, welke hem 40,000 roebels opbrengt, zou in het geheel slechts een inkomen van 50,000 franken hebben.

— De regimenten, het garnizoen dezer hoofdstad uitmakende hebben gisteren bevel gekregen om zich tot hun vertrek gereed te maken, hetwelk eerstdaags zal plaats hebben. Gisteren heeft Z. M. eene wapenschouwing over twee dier regimenten gehouden.

— Men verzekert dat de voorzitter der kamer van afgevaardigden gedurende derzelver jongste zitting, de heer *Charles Dupin*, onder degenen behoort, waarvan men de benoeming tot Pairs na de ontbinding der kamer te gemoet ziet.

— Naar men meent zou de graaf *Sebastiani* zijn vertrek naar Londen op verzoek der regering verhaasten, die bij het steeds hagchelijker worden der aangelegenheden van Spanje, zijne tegenwoordigheid daar bijzonder zou wenschen.

— Men verzekert dat de schout-bij-nacht *Botherel de la Bretonnière* den schout-bij nacht *Mackau* in het opperbevel over onze scheepsmagt in de Antilles zal vervangen.

— De heer *le Hon*, belgisch gezant bij ons hof is gisteren morgen na een korten verlof tijd dien hij te Brussel heeft doorgebragt, alhier teruggekomen.

— Uit een naar men zegt naauwkeurig opgemaakten staat wegens de belasting door de regering van de speelhuizen geheven wordende, blijkt, dat de schatkist, van de uitvaardiging dier wet af, met niet minder dan 460 millioen franken door deselve zou verrijkt zijn geworden.

— De Pimontesche uitgewekene *Ferrand*, wiens aankomst te Brest reeds eenigen tijd geleden gemeld is, bevindt zich sedert verleden sondag aan boord van de *Adonis*, die hem naar de Vereenigde Staten moet overbrengen.

— De gezamenlijke pages van den Koning van Beijeren, ten getalle van twintig, doen dezer dagen, onder opzigt van twee gouverneurs en twee leeraars, eene voetreis door eenige oostelijke departementen van ons rijk. Zij schijnen Parijs niet te zullen bezoeken.

— De jongste alhier ontvangen tijdingen van St. Domingo luiden niet geruststellend. Het aldaar heerschend gebrek nam door de aanhoudende droogte zeer toe. Men vreesde dat deze toestand van zaken aanleiding tot volksbewegingen op deze overzeesche bezitting zou geven.

— Te Marseille heeft de cholera zoo goed als opgehouden. Den 14den dezer hebben daar slechts 3 cholera-sterfgevallen plaats gehad. Vele ingezetenen, die uit vrees voor de ziekte uitgeweken waren, hebben sich weder in de stad komen vestigen.

— De markies *d'Eyragues*, vroeger zaakgelastigde bij het 's Gravenhaagsche kabinet, en die thans, in afwezigheid van den admiraal *Roussin*, diezelfde betrekking te Konstantinopel heeft bekleed, alwaar hij, naar men verzekert, zeer is gezien, is te Marseille aangekomen.

— Uit Toulon schrijft men van den 14den, dat de scheeps-divisie van den schout-bij-nacht *Gallois* de reede van Tunis verlaten en naar de Levant stevenen zal. Het schijnt zich dus te bevestigen dat het eskader van den kapudan-pacha, na versterking van het garnizoen, te Tripoli aan wal te hebben gezet, den steven weder naar Konstantinopel heeft gewend. De schout-bij-nacht was, volgens dit berigt, aan de betere hand en zou zijn smaldeel naar de Levant volgen.

— In een brief uit Bona van den 6den leest men het volgende: » Men kan de gezamenlijke troepen die zich thans in ons gewest bevinden op 11,000 man begrooten waaronder 1800 zieken; er zijn alsoo nog 5000 man noodig voor de algeheele organisatie van de actieve divisie, en voor de garnizoenen deser stad en der kampen. Twee duizend man zijn voldoende om de punten die in onze magt zijn, te bezetten, en 12,000 zijn er benoodigd voor de expeditie, want *Achmet* heeft de meestmogelijke maatregelen genomen om zich te verdedigen en sich de minste gebeurtenis die in ons nadeel kan werken ten nutte te maken. — De tijdingen die men uit het kamp van Guelma ontvangt, zijn zeer tegenstrijdig, er is op nieuw over een vredes-verdrag gesproken; maar het leger rekent er op dat het slaags zal raken. De generaal *Damrémont* versterkt zich geducht te Medjez-el-Hammar; met de naburige volksstammen, die onze troepen van het noodige voorzien, verkeert hij in de beste verstandhouding; hij heeft muildieren van hen gehuurd, om levensmiddelen voor de troepen der expeditie te vervoeren: men is wel verzekerd dat de togt tegen Constantine plaats zal hebben. — De berigten uit het binnenland melden dat de tegenwoordigheid der scheepsmagt van den schout-bij-nacht *Gallois* voor Tunis in het leger van *Achmet* beij groote schrik verspreid had. De Arabieren, steeds tot overdrijving geneigd, hebben het gerucht uitgestrooid, dat er eene ontzaggelijke vloot voor Tunis was ten anker gekomen, dat de franschen voornemens waren om dat regentschap te vermeesteren en vervolgens tegen Constantine op te rukken, langs den weg die op deze twee hoofdsteden uitloopt; alles was door die berigten in rep en roer gekomen, en zeker zal de indruk dien de verschijning van het eskader *Gallois* gemaakt heeft voordeelig voor ons werken."

— Heden is de volgende reeks bij de regering ontvangen telegraphische depeches bekend gemaakt:

a.) » De generaal bevel voerende over de 11de militaire divisie, aan den minister van oorlog.

» Bordeaux 15 Sept 1837 6 uren des avonds
(den 18den met de post aangebragt)

» e pretendent heeft zich over Frias en Carrete op Cuença gerigt, gevolgd wordende door den generaal *Espartero*, die den 8sten des avonds in laatstgenoemde stad is binnengerukt, na den vijand gedwongen te hebben om sich terug te trekken." [Men ziet dat deze berigten van eene oude dagteekening zijn.]

b.) » De fransche gezant te Madrid aan den minister van buitenlandsche zaken.

» Madrid, den 13den. — Bayonne, den 17den des avonds.

» Bij dekreet van den 11den is Madrid op nieuw in staat van beleg verklaard, uit hoofde van de nabijheid der opstandelingen.

» Gisteren is een korps van 3 of 4000 man voor de hoofdstad verschenen, en heeft tot vijf ure des avonds aldaar post gevat, zonder dat er eenige andere vijandelijkheid gepleegd is, dan het wisselen van eenige geweerschoten der tirailleurs met het garnizoen. Men had de vereischte middelen ter verdediging der stad en tot handhaving

der openbare rust genomen, welke laatste dan ook geen oogenblik gestoord is geworden.

» De nadering van *Espartero*, die op het oogenblik met zijne divisie te Madrid binnenrukt, heeft de karlisten genoodzaakt om op Arganda terug te trekken, en alles heeft zijn gewoon aanzien hernomen."

Eene hiermede overeenstemmende depeche van den generaal, bevel voerende over de 21ste militaire divisie, aan den minister van oorlog, is van dezen inhoud :

c.) » Bayonne, 18 September, des morgens.

» *Espartero*, den 9den te Cuença onderrigt zijnde geworden dat eene vereeniging van de magt van don *Carlos* met de benden van Valencia, te Tarancon had plaats gehad, is naar Madrid getrokken, in de hoop van daar eerder aan te komen dan de vijand, die den 11den te Fuentiduena, aan den Taag verwacht werd. Madrid is in staat van beleg gesteld. De bezetting en de militie waren den 13den onder de wapens; in de stad was het rustig.

» Het regeringsblad had geene tijdingen" . . . . (afgebroken door de duisternis.)

De navolgende depeche houdt gedeeltelijk andere berigten in dan in de bovenstaande zijn vervat:

d.) » De generaal, bevel voerende in de 21ste militaire divisie, aan den minister van oorlog.

» Narbonne, 18 Sept., 's morgens. — Perpignan, den 17den, des avonds.

» *Oraa*, van Xerica, komende is den 19den des avonds met zijnen krijgsgevangene *Bull* te Valencia binnengekomen, alwaar den 11den het leger van het centrum werd verwacht; dit heeft eene vermindering van vier bataillons ondergaan, die bij de troepen van *Espartero* zijn gevoegd, welke generaal den 8sten zijn hoofdkwartier te Teruel had.

» De Pretendent was te Frias; naar de bewegingen van *Oraa* en den brigadier *Borso* te oordeelen, welke laatste te Torrente teruggekomen is, zou men veronderstellen dat don *Carlos*, in plaats van op Cuença te trekken, zich weder op Valencia wil rigten."

Daar men in de heden ontvangen berigten niets omtrent het verblijf van don *Carlos* vermeld vindt, weet men niet wat er van deze laatste veronderstelling zij, voor welker gegrondheid de onverwachte beweging van *Oraa* inderdaad wel pleit. Het blijkt althans niet dat don *Carlos* zich bij de karlistische troepen bevond, die Madrid op zulk een digten afstand zijn genaderd en den generaal *Espartero* genoodzaakt hebben op de hoofdstad terug te trekken.

De gewone berigten uit Madrid gaan tot den 11den. Deze behelzen nog niets van de in staat van beleg verklaring en van de verschijning der 5 of 6000 karlisten voor de poorten der hoofdstad. — Een deel infanterie en ruiterij had last gekregen om zich naar Toledo te begeven, ten einde de kostbaarheden van de hoofdkerk aldaar in veiligheid te stellen; dit bevel scheen uit de overtuiging des bestuurs te zijn voortgevloeid, dat de karlisten zich in het gebergte van Toledo zouden vestigen. — De karlistische partijganger *Cabrera* en de opperbevelhebber van het leger der koningin, *Espartero*, hadden op een dorp, tusschen Tarancon en Onente gelegen, te gelijker tijd rations voor hunne troepen van de bevolking geëischt.

In een regtstreeksch berigt uit Pampeluna, van den 13den September leest men een verslag van den uitval der opstandelingen uit die stad, op den 10den, hetwelk bijna gelijkluidend is met de daarvan reeds bekende berigten. Het blijkt echter daaruit niet dat zij weder genoodzaakt zouden zijn geworden naar die stad terug te keeren; in tegendeel zegt men er in, dat de kolonne van *Iriarte*, na in het voorbij trekken van Estella de grootste schrik in die stad te hebben verspreid en vele inwoners, uit vrees voor derzelver nadering, de vlugt had doen nemen, zich in twee deelen ter voortzetting van derzelver wapenfeiten verdeeld had. Het verlies dat de karlisten in het gevecht met deze kolonne geleden zouden hebben, wordt op 60 of 70 dooden en 242 gekwetsten begroot.

Uit Figuières meldt men dat de kapitein-generaal van Katalonie, baron *de Meer*, te Ripoll was binnen gekomen, nadat hij de karlistische benden voor die stad vereenigd, volkomen verslagen had; 150 hunner waren op het slagveld gebleven.

De burgerlijke gouverneur van Teruel heeft pogingen gedaan om het lot der christinische gevangenen, die te Cantavieja door de karlisten worden opgesloten gehouden, te verzachten.

— Ter beurze ging heden nog minder dan de vorige dagen om. Men was er zeer ter nedergeslagen door de spaansche tijdingen. De notering was: 5 pCt. 108,25, 20; 3 pCt. 79,55, 45; Sp. Ardoins 20 ¾, ½, ⅝, ¼; Pass. 4⅝, ¾; Nap. 98,10; Rom. L. 101, 100⅞; Port. 25⅛, ⅞, ¼.

Nederlanden.

BREDA, den 21sten September.

HH. MM. de Koning en Koningin werden gisteren van het Loo in de residentie 's Gravenhage terugverwacht, en zouden aanstaanden zondag of maandag weder van daar naar het Loo vertrekken.

— Te 's Gravenhage zijn dezer dagen aangekomen de graaf *Matuschewitz*, russisch gezant te Napels, komende van Rotterdam en zich naar Amsterdam begevende, alsmede de engelsche kabinetskoerier *J. J. Bridge*, met het overbrengen van depeches aan den engelschen gezant bij ons hof belast.

— Aan den gepensioneerden kapitein bij het korps mariniers, *J. G. de Veer*, is, buiten bezwaar van het Rijk, de rang van majoor verleend.

De eerste luitenant van het 3de bataillon artillerie nationale militie, *W. A. Kuych*, is in zijnen rang en ancienneteit bij het wapen der artillerie in de Oostindie overgeplaatst.

Eervol zijn ontslagen en gepensioneerd, de ontvangers der directe belastingen en accijnsen *B. Formijne*, te Varik, en *B. Brandenhorst*, te Appeltern en Alphen.

— Zijne Majesteit heeft het departement voor de marine gemagtigd tot het doen eener openbare aanbesteding, voor den achtervolgelijken opbouw van twee kapitale gebouwen, ten behoeve en ten dienste van het maritiem etablissement te Willemsoord.

— Gisteren is te 's Gravenhage overleden, in den ouderdom van 67 jaren, Mr. *Jacob Schonck*, raadsheer in het hoog geregtshof.

— Door de aankomst te 's Gravenhage van eenige leden der commissie tot herziening en vervaardiging der nieuwe nederlandsche wetgeving, zal deze spoedig hare werkzaamheden hervatten.

— Aanstaanden maandag zal de tentoonstelling van schilderijen en nederlandsche kunstwerken te 's Gravenhage worden geopend. Des vrijdags van elke week, van des morgens 10 tot des middags ten 3 ure, zal de toegang voor een ieder vrij zijn; op de overige dagen der week, behalve des zondags, zal de tentoonstelling van des morgens 10 tot des namiddags 4 ure te bezigtigen zijn, mits men zich voorzie van een toegang biljet, bij den ingang tegen betaling van 25 cents te bekomen.

— De nog overgebleven twee en dertig pinken, bestemd ter stuurharing-visscherij, zijn eergisteren gelijktijdig van Scheveningen in zee gestoken.

— Eergisteren in den namiddag viel op den oudezijds-achterburgwal te Amsterdam een elfjarig meisje, dochtertje van *J. G. Fertilts*, in de Foeliestraat woonachtig, in het water, en zou zonder de menschlievende hulp van den kuipersknecht *Pieter Boot*, zeker haren dood in het water hebben gevonden. Deze, in de nabijheid van het voorval zijn werk verrigtende, sprong dadelijk in het water en redde het kind, hetwelk schijndood was, maar door de pogingen van den officier van gezondheid *J. van Bueren* spoedig weder in het leven is terug geroepen.

— Uit Assen meldt van den 13den September:

» Gisteren werd alhier door Zijne Hoogwaardigheid den bisschop *van Curium*, baron *van Wijkerslooth*, heer *van Schalkwijk*, de ten behoeve der R. Katholijken nieuwgebouwde kerk, waartoe van rijks- en stadswege aanmerkelijk was bijgedragen, plegtig ingewijd. Door eene talrijke priesterschaar, welke bij die plegtigheid adsisteerde, alsmede door de tegenwoordigheid van Zijne Excellentie den heer Gouverneur der provincie, en verdere autoriteiten, als ook door een niet gering aantal bijzondere personen van onderscheidene godsdienstige gezindheden, werd aan het feest, dat in de beste orde is afgeloopen, niet weinig luister bijgezet."

Monsignore *Capaccini*, onder-staats-secretaris, te Rome, bevindt zich thans bij den pauselijken nuntius den graaf *Mercy d'Argenteau*, op diens lustslot Argenteau, in Limburg.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (20 September) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 104⅞; Sp. Ard. 18⅝ kontant, 18 over eenige dagen te leveren; Diff. 7; Nap. renten 91¼; B. Tav. 57; Sicil. 90½; Rom. L. 100; dito Cert. te Antw. 97.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (20 *September*) werden de volgende fondsen verhandeld: Werkel. Schuld 2½ pCt. 52¾, 13/16, ⅞; dito 5 pCt. 100 3/16, 101; Kansb. 22½, 9/16; Amort. Synd. 4½ pCt. 93⅝, 13/16; dito 3½ pCt. 98 13/16, 99; Spoorweg 133, 132; Ardoins van 85 £ 18¼, ⅛; Met. 5 pCt. 100⅜, ¼; dito 2½ pCt. 57⅝; Oost. Bankact. *f* 1660; Gol. 20⅛, 3/16.

. Getrouwd :

E. H. BROUWER, van *Breda*,

EN

's HAGE,
20. September 1837. J. D. FEITH.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.